

Sygn. akt III U 273/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 czerwca 2019r. w Suwałkach

sprawy **I. T.**

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o odsetki

w związku z odwołaniem I. T.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 12 lutego 2019 r. znak (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje I. T. prawo do odsetek od świadczenia rentowego przyznanego decyzją z dnia 12 lutego 2019r., poczynając od 25 czerwca 2018r. do dnia wypłaty świadczenia;**
- oddala odwołanie w pozostałym zakresie.**

Sygn. akt III U 273/19

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 12.02.2019 r. w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z 27.12.2018 r. w sprawie sygn. III U 377/18 przyznał I. T. prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy od 1.06.2018 r. do 31.05.2019 r. Natomiast powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz.1270 ze zm.) odmówił I. T. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty za okres od 1 czerwca 2018 r. do 28 lutego 2019 r., ponieważ zdaniem KRUS nie nastąpiło opóźnienie w wypłacie świadczenia z winy organu rentowego.

W odwołaniu od tej decyzji I. T. wniosła o jej zmianę. Zakwestionowała wysokość wyrównania i odmowę przyznania prawa do wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie świadczenia rentowego w związku z decyzją z 12 lutego 2019 r., przyznającą prawo do renty rolniczej. W uzasadnieniu przedstawiła argumentację sprowadzającą się do stwierdzenia, że już w dacie wydania decyzji odmawiającej przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, organ rentowy posiadał wystarczające informacje dotyczące stanu jej

zdrowia, umożliwiające przyznanie odwołującej prawa do renty. Decyzja odmowna pozbawiła ją źródła utrzymania i spowodowała konieczność zaciągnięcia pożyczek na bieżące wydatki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił, co następuje :

Wyrokiem z 27 grudnia 2018 r. w sprawie sygn. akt III U 377/18 Sąd Okręgowy w Suwałkach zmienił decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 7 czerwca 2018 r., odmawiającą przyznania odwołującej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i przyznał skarżącej prawo do tego świadczenia na okres od 1 czerwca 2018 r. do 31 maja 2019 r. Jednocześnie w punkcie 2 wyroku przekazał do rozpoznania Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wnioszek I. T. o zasądzenie odsetek od przyznanej renty od 1 czerwca 2018 r. Strony nie zaskarżyły powyższego orzeczenia. Wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach w sprawie III U 377/18 uprawomocnił się 29 stycznia 2019 r. i wpłynął do organu rentowego 6 lutego 2019 r.

W wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach, decyzją organu rentowego z 12 lutego 2018 r. przyznano wnioskodawczyni prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności na okres od 1 czerwca 2018 r. do 31 maja 2019 r., a 28. dnia tego samego miesiąca nastąpiła wypłata na rachunek bankowy wnioskodawczyni należnego wyrównania, bez odsetek.

Oceniając zasadność żądania wypłaty odsetek w niniejszej sprawie, należało odwołać się do przebiegu postępowania w sprawie tut. Sądu III U 377/18, w trakcie którego przeprowadzono dowód z opinii biegłych lekarzy kardiologii, neurologii i chorób zakaźnych. Po badaniu odwołującej i przeanalizowaniu dokumentacji medycznej zgromadzonej w sprawie, biegli rozpoznali u odwołującej dyskopatię L4/L5 i L5/S1 operowaną w 2013 r. ze stabilizacją międzytrzonową L4/L5 i L5/S1, stabilizacją przemasadową L4/L5/S1 i stabilizacją tylnoboczną L4/L5/S1/S2, zespół bólowy korzeniowy odcinka L-S, zaawansowane zwyrodnienie kręgosłupa szyjnego, zwyrodnienie stawów, nadciśnienie tętnicze, boreliozę w wywiadzie, przemijający przebyty blok p-k III stopnia w przebiegu boreliozy oraz stan po operacji żyłaków lewej kończyny dolnej. W związku ze stopniem nasilenia tych schorzeń, zaopiniowali, iż powodują one u wnioskującej całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na okres jednego roku od 1 czerwca 2018 r. do 31 maja 2019 r.

W uzasadnieniu opinii biegli wskazali, iż ze względu na znaczny stopień ograniczenia funkcji ruchowej kręgosłupa w odcinku L-S, spowodowane dyskopatiami wielopoziomowymi, mimo przebytego zabiegu operacyjnego, stwierdzono nadal całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Inne schorzenia w ocenie biegłych nie powodują niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Ponadto biegli wskazali, że stan zdrowia badanej nie uległ poprawie od ostatniego badania z 19.05.2017 r.

Do opinii tej organ rentowy nie składał zastrzeżeń, natomiast wnioskodawczyni w piśmie z 10.12.2018 r. wskazała, że niezdolność do pracy powinna być orzeczona do maja 2020 r., tak jak w orzeczeniu Lekarza Rzeczoznawcy Kasy z 16 maja 2018 r. Do orzeczenia tego zarzut wadliwości zgłosił Lekarz Regionalny Inspektor Orzecznictwa Lekarskiego KRUS, a Komisja Lekarska Kasy orzeczeniem z 5 czerwca 2018 r. nie uznała jej za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

Sąd Okręgowy w sprawie III U 377/18 podzielił opinię biegłych lekarzy sądowych, którzy stwierdzili u odwołującej się całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na okres jednego roku od 1 czerwca 2018 r. do 31 maja 2019 r.

Należy tu przypomnieć, że wyrok w sprawie III U 377/18 ogłoszony został 27.12.2018 r. W ustawowym terminie organ rentowy wniósł o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, mimo że nie kwestionował sporządzonej opinii biegłych. Apelacji od tego orzeczenia nie składał i niezwłocznie wykonał wyrok.

Odnośnie zarzutu nieprawidłowego naliczenia wyrównania renty, po przedstawieniu sposobu wyliczenia należności przez organ rentowy, wnioskodawczyni nie zgłaszała do tego dalszych zarzutów, zgadzając się ze wskazanym sposobem wyliczenia.

Sąd zważył, co następuje :

Jak stanowi art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 300), jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Wypłata odsetek uregulowana została w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 12, poz. 104). Dla oceny, czy zostały zachowane terminy przyznania i wypłaty świadczenia z tytułu niezdolności do pracy, należało odwołać się do art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną (przepisy te mają zastosowanie na podstawie art. 52 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 299). Zgodnie z tym przepisem organ rentowy wydaje decyzję w sprawie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Z mocy ust. 2 tego przepisu, jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje również wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1. Stosownie do treści art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przepis art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji i nie jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2007 r., sygn. akt P 11/07-Dz.U. Nr 175, poz. 1235, OTK-A 2007)8)97). W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że przez pojęcie „wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności” z art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też 30. dniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za który odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Zgodnie z powołanym wyżej art. 85 ustawy systemowej, zasadą jest wypłata przez organ rentowy ustawowych odsetek określonych w przepisach prawa cywilnego, jeśli organ rentowy nie dokona wypłaty świadczenia w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych, a wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał

wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki liczne od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne, uzasadniające nabycie prawa, zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub/i zastosowaniu prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7.10.2004 r., II UK 485/03).

W postępowaniu toczącym się pod sygn. akt III U 377/18, prawo do renty ubezpieczonej na dalszy okres zostało ustalone po przeprowadzeniu postępowania przed Sądem Okręgowym. W sprawie dopuszczano dowód z opinii biegłych lekarzy, a opinia była jednoznaczna i niekwestionowana przez organ rentowy. Należy zauważyć, że Lekarz Rzeczoznawca Kasy w orzeczeniu z 16 maja 2018 r. również uznał wnioskodawczynię za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Do orzeczenia tego zarzut wadliwości zgłosił Lekarz Regionalny Inspektor Orzecznictwa Lekarskiego KRUS, a Komisja Lekarska Kasy orzeczeniem z 5 czerwca 2018 r. nie uznała jej za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. I. T. w toku postępowania przed Sądem nie przedłożyła żadnej nowej dokumentacji medycznej i opinia biegłych została sporządzona na podstawie materiału zgromadzonego przed organem rentowym.

Należy wskazać w tym miejscu na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z 24 marca 2011 r., sygn. akt I UZP 2/11, że brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Odsetki w sprawach świadczeń emerytalno-rentowych są naliczane w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 12, poz. 104). Przepis § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia stanowi, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. Przepis § 3 wskazuje natomiast, że ustalenie należnych do wypłaty odsetek oblicza się przez pomnożenie kwoty opóźnionego świadczenia przez liczbę dni opóźnienia i przez roczną stopę procentową odsetek oraz przez podzielenie tego iloczynu przez 365.

Termin przyznania świadczenia pieniężnego z ubezpieczeń społecznych, jakim jest świadczenie rentowe, określa art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, iż organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni (art.118 ust.5). W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust. 1 a ustawy).

W ocenie Sądu, organ rentowy ponosi odpowiedzialność za niewykonanie w terminie orzeczenia przyznającego odwołującej prawo do renty na okres od 1 czerwca 2018 r. do 31 maja 2019 r. Gdyby prawidłowo ocenił stan zdrowia wnioskodawczyni, przyznałby świadczenie decyzją z 7.06.2018 r. Wypłata należności powinna nastąpić nie później niż 25 czerwca 2018 r., gdyż termin płatności świadczenia ustalono na 25. dnia każdego kolejnego miesiąca.

W świetle powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono jak w pkt. 1. wyroku. W pozostałym zakresie, tj. odnośnie wysokości naliczonego wyrównania renty, odwołanie należało oddalić jako niezasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – pkt 2 wyroku.